

Aan de Raad

Made, 5 februari 2025

Raadsvergadering 27 maart 2025		Registratienummer: 2025002744
		Casenr: Meerdere
Onderwerp: Regionaal Plan Energiesysteem (RPE) West-Brabant (voorheen 'RES 2.0')		
Portefeuillehouder: J.G.M. Vissers Ambtelijke coördinatie: Grondgebied Steller: H.J. Erkens	Bijlagen: 1. RPE 2. Projectenboek	Vorbereiden op: ☐ Informatietafels ☒ Gesprekstafel
SAMENVATTING In 2021 is de RES West-Brabant 1.0 vastgesteld met daarin de regionale ambities voor duurzame energieopwekking. Voor iedere gemeente is een lijst met gerealiseerde en potentiële projecten opgesteld. Vervolgens is in 2023 door de RES WB/gemeenten een stand van zaken gepresenteerd in de Voortgangrapportage. Het Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant, hierna te noemen het RPE, bouwt voort op waar de regio West-Brabant staat met haar duurzame opwekking (RES). Maar de opgave wordt óók verbreed en verdiept; we willen naar een robuust, duurzaam en toekomstig energiesysteem. Vandaar de nieuwe naam. Het bod van RES 1.0 (2,2 TWh) wijzigt niet.		

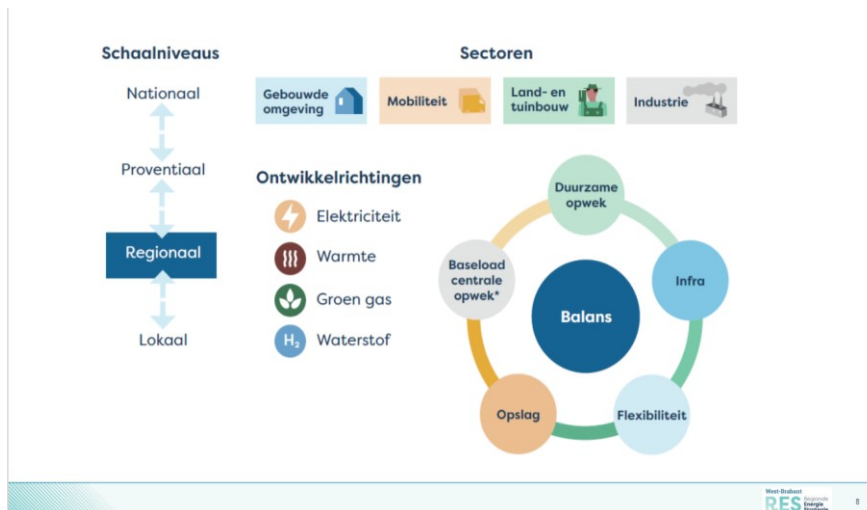
VOORGESCHIEDENIS

Een van de meest urgente uitdagingen in de landelijke, regionale en lokale energietransitie is de netcongestie op het elektriciteitsnet. Vraag en aanbod van energie is niet goed meer op elkaar afgestemd, waardoor het elektriciteitsnet piept en kraakt. En de elektrificering gaat ondertussen onverminderd door. Daarnaast is het vinden van geschikte locaties voor energie-infrastructuur een complexe opgave, waarbij rekening gehouden moet worden met zowel ruimtelijke - als maatschappelijke aspecten. Het integraal bekijken van deze en andere opgaven in een gebied als West-Brabant, is daarbij van groot belang. Deze integraliteit betekent enerzijds solidariteit tussen gemeenten, omdat de opgaven vaak gemeentegrens overstijgend zijn of omdat er gemeentegrens overstijgende belangen zijn. Daarbij staan we voor een eerlijke verdeling van lusten en lasten. Anderzijds betekent integraliteit ook zorgvuldige afstemming met elkaar, om uiteindelijk te komen tot een goede balans tussen verschillende energiedragers.

Om al deze uitdagingen het hoofd te bieden, werkt het Regionaal Plan Energiesysteem (RPE) West-Brabant aan een robuust, duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem met duidelijke kenmerken. Het RPE 2.0 is de nieuwe naam en 'opvolger' van de RES 1.0, omdat de opgave wordt verbreed en verdiept naar het hele energiesysteem. Dit systeem moet vooral CO₂-neutraal en betrouwbaar zijn, zodat we kunnen rekenen op een duurzame en robuuste energievoorziening. De organisatie gebeurt van onderop, waarbij gestreefd wordt naar lokale uitvoering waar mogelijk, en regionale afstemming waar nodig. Belangrijk voor het slagen van de energietransitie is dat het systeem maatschappelijk gedragen wordt en betaalbaar blijft voor alle inwoners.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Het RPE 2.0 staat dus voor een integrale aanpak naar een regionaal, betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem. Het eerder gestelde doel uit de RES West-Brabant 1.0 van 2,2 TWh duurzame elektriciteit in 2030, blijft gehandhaafd. Maar wordt aangevuld met mogelijkheden voor andere energiedragers om daarmee het totale systeem in balans te houden en minder kwetsbaar te maken (zie figuur).

Het systeem gaat uit vier energiedragers: elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas. Deze combinatie zorgt voor een meer diverse en duurzame energievoorziening. Daarnaast wordt nu een gebiedsgerichte aanpak gehanteerd, waarbij gewerkt wordt met vijf deelgebieden in plaats van individuele, gemeentelijke bijdragen. Dit maakt een betere regionale afstemming mogelijk. Een ander belangrijk kenmerk is de integrale benadering. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar energie als losstaand thema, maar wordt het in samenhang gebracht met andere maatschappelijke opgaven. Ook is er in de RPE meer aandacht voor de maatschappelijke impact van de energietransitie en de betaalbaarheid voor inwoners. Dit om de overgang naar duurzame energie rechtvaardig en daarmee voor iedereen haalbaar en betaalbaar te houden. Vanwege alles wat hierboven is genoemd, is het van groot belang om bestuurlijke keuzes te maken en/of richting te kiezen.

Bestuurlijke keuzes

In de RPE 2.0 staan zeven bestuurlijke keuzes, die bepalend zijn voor ons energiesysteem van de toekomst. Sommige keuzes zijn inhoudelijk, andere procesmatig. Om te komen tot bestuurlijke keuzes, kijken we zowel naar publieke belangen als naar leidende principes.

Publieke belangen zijn: betaalbaar en economisch krachtig, rechtvaardig, betrouwbaar en veilig, ruimte en milieu, duurzaam en transparante afweging van belangen.

Leidende principes zijn: verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in het systeem (met solidariteit tussen gemeenten), versterken van het regionale systeem, optimaal benutten van duurzame regionale bronnen en optimale inzet van regionale infrastructuur.

Bestuurlijke keuzes zijn:

1. Werken met een gebiedsgerichte aanpak;
2. Ontwikkelen van energiehubs;
3. Regie voeren op inzet van batterijparken;
4. Procesafspraken maken over warmteprogrammering;
5. Ontwikkelen van kansrijke waterstofclusters;
6. Regie voeren op locatiekeuzes voor groen gasproductie;
7. Solidariteit tonen bij de ruimtelijke opgave van Powerport Moerdijk.

Het college kan zich vinden in het opgestelde Regionaal Plan Energiesysteem (RPE) West-Brabant en in de genoemde bestuurlijke keuzes. Het college ziet echter wel een aantal risico's in de opgaven, die gelden voor de Powerportregio en daarmee voor onze gemeente. Het gaat om de volgende punten:

1. Bestuurlijke keuze 1. zorgt voor het werken volgens een gebiedsgerichte aanpak. Dit is in de basis een uitstekende werkwijze. Drimmelen, Geertruidenberg en Moerdijk werken immers al zeer intensief samen binnen de Powerport. Drimmelen ligt daarin als blauwgroene 'long' tussen Moerdijk en Geertruidenberg. Het moet niet zo zijn dat de gebiedsgerichte aanpak ertoe leidt dat onze regio alléén aan de lat staat voor de grote uitdagingen in onze regio. Er komt immer al genoeg op deze drie gemeenten af.
2. Bestuurlijke keuze 7. geeft aan dat er solidariteit getoond wordt in de gehele regio bij de ruimtelijke opgave en uitdagingen van de Powerport. Deze keuze is belangrijk, maar hieraan in de praktijk uitvoering geven nog veel belangrijker. Wij zien en ervaren dat hier spanning op zit.
3. Er landt veel in de Powerport regio als het gaat om (boven)regionale en landelijke voorzieningen t.b.v. de energie-infrastructuur. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over wat dit concreet betekent in prioritering van het aansluiten van voorzieningen op die infrastructuur. In de basis willen wij vasthouden aan het beginsel dat "wie de lasten neemt, ook de lusten krijgt." Keuzes hieromtrent staan niet in dit RPE. ■

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?

De Regionale Energiestrategie (RES) is in 2019 vastgelegd in het Klimaatakkoord. In overleg zijn 30 regio's gevormd, met als doel gezamenlijk ten minste 35 TWh aan grootschalige duurzame elektriciteit op land op te wekken voor 2030. Naast gemeenten hebben ook provincies, waterschappen en netbeheerders zich aan de RES gecommitteerd. De gemeentelijke projecten die volgen uit de RES, zijn in Drimmelen onderdeel van het programma Duurzaamheid.

DUURZAAMHEIDSPARAGRAAF

Het RPE 2.0 draagt direct bij aan het Klimaatakkoord en daarmee aan minder uitstoot van CO₂ en fijnstof. Dat heeft voor mens, dier en plant op (zeer) lange termijn een positief effect. Daarnaast is de verwachting dat het RPE ervoor zorgt dat de fysieke leefomgeving - door aandacht voor natuur, landschap en milieu - beter in balans raakt en daarmee een positieve impact heeft op wonen, werken en leven.

WAT GAAN WE DOEN?

Voor de verdere uitvoering van het RPE 2.0 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Voordat het zover is, wordt de gemeenteraad geconsulteerd en gevraagd om haar wensen en bedenkingen te geven met betrekking tot de RPE. Na verwerking van alle input wordt de RPE 2.0 voorgelegd aan achtereenvolgens RES-organisatie, college, raad en stuurgroep RES voor definitieve vaststelling omstreeks juli 2025.

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN?

Naast gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerder, zijn dat ook inwoners en stakeholders.

WAT ZIJN DE KOSTEN?

De kosten voor het opstellen van de RPE vallen onder proceskosten en zijn opgenomen in de lopende begroting. Er worden van gemeenten geen extra investeringsgelden gevraagd.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?

Alleen een gezamenlijke en integrale aanpak kan zorgen voor een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam energiesysteem in West-Brabant.

HOE HEBBEN WE GECOMMUNICEERD?

In 2024 is gewerkt aan een verbrede en verdiepende energiestrategie (ten opzichte van RES West-Brabant 1.0): de RPE West-Brabant 2.0. Deze zet in op een robuust, duurzaam en toekomstbestendig regionaal energiesysteem met aandacht voor elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas. Deze strategie is tot stand gekomen na een uitgebreid participatietraject, waarbij op verschillende manieren in gesprek is gegaan met inwoners en stakeholders uit de regio. Een uniek onderdeel hiervan was het burgerforum, waarbij door loting geselecteerde inwoners vijf keer bijeenkwamen om mee te denken over grootschalige energieopwekking. Daarnaast is er een 'tour' door West-Brabant gemaakt om op een laagdrempelige manier met verschillende groepen inwoners (ongeveer 400) te discussiëren over thema's als rechtvaardigheid, betaalbaarheid en solidariteit in de energietransitie. De RES-organisatie organiseerde ook een grote stakeholderbijeenkomst – met deelnemers uit verschillende sectoren - en een EnergieDag met als thema 'Beter in balans'. Voor continue afstemming is een klankbordgroep actief, die vier tot zes keer per jaar bijeenkomt. Om een breed publiek te bereiken, is en wordt tevens gebruik gemaakt van de website RES West-Brabant, webinars, podcasts en het zakelijke platform LinkedIn.

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?

De consultatieprocedure met de raad bestaat uit twee stappen: een raadstafel op 13 maart en een raadsvergadering op 27 maart. In een latere fase volgt besluitvorming door de raad over de concept RPE.

Burgemeester en wethouders van Drimmelen,

A.J.M. Martens
Gemeentesecretaris

B.H.G. Scholtze
Burgemeester

De raad van de gemeente Drimmelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.; 5 februari 2025

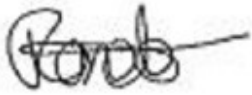
B e s l u i t:

Aan het college de volgende wensen en bedenkingen mee te geven:

1. Bestuurlijke keuze 1 zorgt voor het werken volgens een gebiedsgerichte aanpak. Dit is in de basis een uitstekende werkwijze. Drimmelen, Geertruidenberg en Moerdijk werken immers al zeer intensief samen binnen de Powerport. Drimmelen ligt daarin als blauwgroene 'long' tussen Moerdijk en Geertruidenberg. Het moet niet zo zijn dat de gebiedsgerichte aanpak ertoe leidt dat onze regio alléén aan de lat staat voor de grote uitdagingen in onze regio. Er komt immers al genoeg op deze drie gemeenten af.
2. Bestuurlijke keuze 7 geeft aan dat er solidariteit getoond wordt in de gehele regio bij de ruimtelijke opgave en uitdagingen van de Powerport. Deze keuze is belangrijk, maar hieraan in de praktijk uitvoering geven nog veel belangrijker. Wij zien en ervaren dat hier spanning op zit.
3. Er landt veel in de Powerport regio als het gaat om (boven)regionale en landelijke voorzieningen t.b.v. de energie-infrastructuur. Er zijn nog geen afspraken gemaakt over wat dit concreet betekent in prioritering van het aansluiten van voorzieningen op die infrastructuur. In de basis willen wij vasthouden aan het beginsel dat "wie de lasten neemt, ook de lusten krijgt." Keuzes hieromtrent staan niet in dit RPE.
4. Gemeenten die een grote rol op zich nemen in het ruimtevraagstuk voor hernieuwde energiesystemen, ondervinden hier het meeste en als eerste profijt van. Hierbij wordt specifiek gedacht aan voorrang bij netaansluitingen voor vitale voorzieningen zoals lokale energie-initiatieven, scholen en maatschappelijke accommodaties.
5. De RPE informeert alle deelnemende raden, waterschappen en de provincie proactief en laagdrempelig over relevante ontwikkelingen en geeft hierbij nadrukkelijk ruimte om raden hun kaderstellende rol richting colleges te kunnen vervullen bij de vaststelling van de uitvoeringsplannen.
6. De potentiekaarten ziet de gemeente Drimmelen niet als leidraad voor locatiekeuzes voor grote energieprojecten. Deze ruimtevraagstukken dienen separaat te worden vastgesteld, aangezien de RPE geen mandaat heeft dit soort keuzes te maken.

Made, 27 maart 2025

de raad voornoemd,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ronde', with a horizontal line extending to the right.

F.M.C. Ronde

Griffier

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Scholtze', with a horizontal line extending to the right.

B.H.G. Scholtze

Voorzitter raad